

**Інститут соціальної та політичної психології
Національна академія педагогічних наук України**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Інституту соціальної
та політичної психології
НАПН України

Микола СЛЮСАРЕВСЬКИЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогічна практика

053 «Психологія»

(із змінами, внесеними згідно рішення Вченої ради
Інституту соціальної та політичної психології НАПН України
від «28» березня 2024 р., протокол № 04/24)

Київ – 2024

Розробник програми: Найдьонова Любов Антонівна, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України

Рецензент:

Доктор психологічних наук, доцент Бевз Г.М.

Схвалено Вченою радою Інституту соціальної та політичної психології
НАПН України

Протокол № 07/16 від «26» травня 2016 р.

Протокол № 04/24 від «28» березня 2024 р. (зміни)

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Загальні положення	5
3. Мета та завдання педагогічної практики	7
4. Бази практики	12
5. Програма практики	13
6. Структура практики	14
7. Методи навчання	16
8. Оцінювання та підведення підсумків практики	17
9. Вимоги до оформлення документації	23
10. Методичне забезпечення	25
11. Рекомендована література	26
12. Додатки	27

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань Психологія (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки: (шифр і назва)		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): "Психологія"	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	4-й
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії з психології	Лекції	
		-	-
		Практичні, семінарські	
		-	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
-	-		
		Індивідуальні завдання: 90	
		Види контролю: залік	

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Програма з педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Інституту соціальної та політичної психології НАПН України (далі – ІСПП) регламентує форми, організацію, здійснення та захист проходження педагогічної практики.

Практика організовується й проводиться відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 283 від 03.04.2019, № 502 від 19.05.2023) та від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019, № 519 від 25.06.2020), «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Національній академії педагогічних наук України», затвердженого Постановою Президії НАПН України від 17.11.2016 р. № 1-2/3-315, «Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Національній академії педагогічних наук України», затвердженого Постановою Президії НАПН України від 21.03.2018 р. № 1-2/4-87.

2.2. Педагогічна практика (далі – Практика) є одним із компонентів освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії, що забезпечується поєднанням теоретичної підготовки з практикою. Педагогічна практика сприяє виявленню здібностей аспірантів (далі – практикантів) до педагогічної діяльності та формуванню психологічної готовності до входження у професію.

Практика здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії передбачає безперервність та послідовність її проведення для формування достатнього рівня практичних компетентностей відповідно до запланованих результатів підготовки.

Об'єктом практики є науково-педагогічна діяльність у закладі вищої освіти, а **предметом** – закономірності, прийоми, способи, методи та засоби науково-педагогічної діяльності, зумовлені її цілями, завданнями і змістом.

III. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

3.1. Метою педагогічної практики є:

- *закріплення* і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час навчання в аспірантурі;
- *поглиблення* та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- *отримання* уявлень про діяльність структурного підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи) на посаді науково-педагогічного працівника у період проходження практики;
- *оволодіння* сучасними методами та методиками викладання і виховання у закладі вищої освіти (науковій установі);
- *набуття досвіду проведення* семінарських та практичних (тренінгових) занять, а також консультацій;
- *інтеграція* науково-дослідної та педагогічної діяльності практикантів;
- *впровадження* результатів дисертаційної роботи в освітній процес;
- *формування* педагогічних здібностей на основі первинного досвіду практики;
- *виховання* потреби систематично поповнювати свої знання та творчо застосовувати їх в практичній діяльності;
- *формування* навичок самоосвіти і самовдосконалення.

3.2. Тривалість практики

Тривалість практики визначається навчальними планами підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, індивідуальним планом роботи аспіранта та навчальною програмою педагогічної практики і складає **3 кредити (90 годин)**.

3.3. Головне завдання педагогічної практики – підготовка аспірантів до професійної педагогічної діяльності у закладах вищої освіти. Підготовка аспірантів здійснюється для забезпечення закладів освіти кадрами, які мають

знання інноваційного характеру, уміння їх практичного застосування, певний досвід розробки нових технологій навчання та виховання, володіють сучасними методами організаційно-управлінської роботи у закладах освіти.

3.4. У системі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії наук ІСПП практика виконує наступні **функції**:

- розвивальну;
- адаптаційну;
- навчально-виховну;
- діагностичну.

3.5. Практика повинна забезпечити:

3.5.1. Формування професійно-педагогічної спрямованості аспірантів:

– активного, емоційно-позитивного та ціннісного ставлення до майбутньої професійної діяльності на посаді викладача психологічних дисциплін;

– стійкої мотивації на досягнення успіху у майбутній професійній діяльності;

– цінності самореалізації та самовдосконалення у майбутній професійній діяльності;

– відповідальності за результати своєї професійної діяльності.

3.5.2. Формування цілісних, системно-структурних професійних знань аспірантів:

– закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань з психологічних дисциплін та методики їхнього викладання;

– закріплення, поглиблення та систематизація теоретичних знань з педагогіки, сучасних педагогічних технологій, методики виховної роботи тощо;

– закріплення, поглиблення та систематизація знань щодо самоорганізації та самовдосконалення в майбутній професійній діяльності.

3.5.3. Формування професійно-творчої самостійності аспірантів:

- формування умінь самостійного планування навчальної-виховної роботи;
- формування умінь самостійного планування, підготовки та проведення занять різних типів;
- формування організаційних умінь;
- формування умінь бачити проблемні педагогічні ситуації, виокремлювати їх, перетворювати на педагогічну задачу, самостійно аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення;

3.5.4. Формування культури професійно-педагогічного спілкування аспірантів:

- формування умінь реалізації суб'єкт-суб'єктної взаємодії в процесі професійної педагогічної діяльності;
- розвиток літературного усного та писемного, монологічного й діалогічного мовлення;
- формування умінь розподіляти й концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації;
- формування уміння активного слухання;
- розвиток толерантності.

3.5.5. Формування педагогічної рефлексії аспірантів:

- формування умінь аналізу та самоаналізу різних форм навчальної роботи;
- формування умінь самодіагностики, самооцінки та самокорекції.

3.6. Професійно-педагогічні уміння, якими мають оволодіти аспіранти під час педагогічної практики:

3.6.1. Прогнозувально-проективні уміння – уміння самостійно планувати та здійснювати підготовку занять різних типів: уміння визначати тему лекції відповідно до освітньої програми та встановлювати її місце в системі й структурі навчальних дисциплін; уміння чітко визначати мету та доцільний тип заняття; уміння обирати оптимальну, логічну, гнучку, хронологічно виправдану структуру заняття, що відповідає меті, типу

заняття; уміння працювати з різними джерелами інформації; уміння переробляти інформацію відповідно до цілей і завдань заняття; уміння здійснювати доцільний відбір навчального матеріалу з теми заняття (відбір змісту й обсягу знань з теми заняття, підбір до кожного питання доцільних фактів і прикладів тощо); уміння відбирати та створювати необхідні засоби навчання й наочні посібники (дидактичний матеріал, таблиці, схеми, малюнки тощо); уміння складати план-конспект заняття з визначенням теми, мети, типу, обладнання, плану, послідовністю основних етапів заняття, розподілом часу, фіксацією змісту заняття; уміння прогнозувати очікуваний результат заняття.

3.6.2. Операційні уміння – уміння самостійно проводити заняття різних типів, уміння реалізовувати на занятті основні дидактичні принципи (науковості, зв'язку з життям, доступності, систематичності та послідовності, наочності, індивідуального підходу, диференціації, емоційності, міцності засвоєння знань, умінь, навичок, взаємопов'язаного вивчення психологічних дисциплін); уміння раціонально й ефективно використовувати на занятті методи, прийоми та засоби навчання; уміння ефективно організовувати власну діяльність та навчально-пізнавальну діяльність студентів; уміння доступно, лаконічно й виразно формулювати питання; уміння ефективно використовувати технічні та цифрові засоби й технології навчання; уміння при необхідності оперативно змінювати логіку і спосіб викладу матеріалу; уміння застосовувати інноваційні технології навчання (технологію розвитку творчої особистості, проєктну технологію, технологію «створення ситуації успіху» та ін.); уміння використовувати методи та прийоми активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів (створення проблемних ситуацій, організація самостійної пізнавальної діяльності тощо); уміння оптимально розподіляти час; уміння ефективно використовувати мимовільну та довільну увагу студентів; уміння використовувати прийоми для активізації різних видів пам'яті (образної, словесної, слухової, механічної, емоційної) та видів запам'ятовування; володіння механізмами творчої діяльності при

проведенні занять; уміння виокремлювати проблемні педагогічні ситуації, перетворювати їх на педагогічні задачі, аналізувати та знаходити оптимальні шляхи вирішення; уміння аналізувати й оцінювати роботу студентів на занятті; уміння забезпечувати цілісність та логічну завершеність заняття.

3.6.3. *Комунікативні уміння* – уміння реалізовувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію в процесі педагогічного спілкування; розвинуте літературне усне і писемне, монологічне й діалогічне мовлення; володіння педагогічним тактом, нормами педагогічної етики; уміння розподіляти та концентрувати увагу, діяти в публічній ситуації; уміння активного слухання.

3.6.4. *Рефлексивні уміння*: уміння проводити аналіз та самоаналіз заняття; уміння здійснювати якісну й адекватну самодіагностику та самооцінку; уміння здійснювати саморегуляцію та самокорекцію; уміння прогнозувати свій подальший професійний розвиток.

IV. БАЗИ ПРАКТИКИ

4.1. Практика проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам навчальних планів.

4.2. Базами практики можуть бути навчальні і навчально-наукові підрозділи закладів вищої освіти, наукових установ різних форм власності та підпорядкування, які співпрацюють з ІСПП на основі договорів і мають необхідні умови для проведення практики.

На базах практики необхідно забезпечити навчально-виробничі, безпекові та санітарно-гігієнічні умови проведення практики, медичне обслуговування, побутові та культурні потреби практикантів і керівників практики.

База практики має забезпечувати виконання програми практики для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

4.3. Аспіранти, які працюють за фахом, можуть проходити практику за місцем працевлаштування. У випадку, коли підготовка здобувачів наукового ступеня доктора філософії здійснюється за рахунок коштів фізичних або юридичних осіб, реалізація практики здійснюється цими особами, закладами освіти, науковими установами, Інститутом соціальної і політичної психології НАПН України, відповідно до умов договору (контракту) на підготовку аспірантів.

4.4. Аспіранти можуть самостійно з дозволу структурного підрозділу ІСПП, відповідального за підготовку здобувачів наукового ступеня доктора філософії, обирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання.

У разі відсутності з запропонованими аспірантами базами практик договорів ІСПП про співпрацю завчасно укладаються відповідні договори.

V. ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

5.1. Програма практики має модульну побудову та охоплює такі модулі.

МОДУЛЬ I. Організаційний етап

Проведення загальних організаційних зборів аспірантів. Оформлення документації щодо місця проходження практики. Ознайомлення з програмами психологічних дисциплін, що викладаються кафедрою (місцем проведення практики). Розробка індивідуального графіку проведення навчальних занять.

МОДУЛЬ II. Педагогічний етап

Відвідування занять викладачів. Проведення відкритих занять і самоаналіз роботи практиканта. Участь в організації наукових студентських конференцій, у роботі наукового семінару кафедри тощо.

МОДУЛЬ III. Завершальний етап

Обговорення результатів проведення відкритих занять. Підготовка звіту за результатами проходження практики. Захист звіту за результатами проходження практики.

VI. СТРУКТУРА ПРАКТИКИ

№	Найменування теми	Всього годин	Практичні заняття	Самостійна робота
	Модуль 1. Організаційний етап			
1.	Проведення загальних організаційних зборів аспірантів	2		2
2.	Оформлення документації щодо місця проходження практики	2		2
3.	Ознайомлення з нормативними документами які регламентують освітній процес у закладі вищої освіти (науковій установі), діяльність структурних підрозділів та науково-педагогічних працівників	2		2
4.	Ознайомлення з програмами психологічних дисциплін	4		4
5.	Розробка індивідуального графіку проведення навчальних занять	2		2
	<i>Разом за модулем 1</i>	<i>12</i>		<i>12</i>
	Модуль 2. Педагогічний етап			
1.	Відвідування занять провідних викладачів	10		10
	Підготовка навчально-методичних матеріалів до проведення аудиторних занять з навчальних дисциплін	24		24
2.	Проведення занять і самоаналіз роботи аспіранта	20		20

3.	Участь в організації наукових студентських конференцій, у роботі наукового семінару структурного підрозділу закладу вищої освіти (наукової установи) тощо	6		6
	<i>Разом за модулем 2</i>	<i>60</i>		<i>60</i>
	Модуль 3. Завершальний етап			
1.	Обговорення результатів проведення відкритих занять	8		8
2.	Підготовка звіту за результатами проходження практики	6		6
3.	Захист звіту за результатами проходження практики	4		4
	<i>Разом за модулем 3</i>	<i>18</i>		<i>18</i>
	УСЬОГО ГОДИН	90		90

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

7.1. *Пояснювально-ілюстративний метод.* Використовується на лекційних заняттях і ґрунтується на активізації репродуктивного (відтворювального) мислення.

7.2. *Пошуковий метод.* Використовується на практичних заняттях та під час самостійної роботи студентів. Полягає в організації активного пошуку розв'язання пізнавальних завдань. Процес мислення при використанні цього методу набуває продуктивного характеру, він контролюється викладачем і коригується самими студентами.

7.3. *Репродуктивний метод.* Використовується на практичних заняттях і ґрунтується на засвоєнні навчального матеріалу на основі зразка, моделі діяльності або загальноприйнятих підходів до вивчення навчального матеріалу.

7.4. *Проблемний метод.* Використовується на лекційних і практичних заняттях. Ґрунтується на постановці викладачем пізнавального завдання (проблеми), самостійних пошуках студентами шляхів його розв'язання, порівнянні різних поглядів і підходів до вирішення проблеми.

VIII. ОЦІНЮВАННЯ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

8.1. Асистентська педагогічна практика захищається аспірантом особисто в кінці терміну практики. Оцінка, отримана на захисті є кінцевою та перескладанню не підлягає.

8.2. Для захисту практики аспірант повинен мати: письмовий звіт, щоденник практики, відгук керівників практики з оцінкою роботи аспіранта та зібрані матеріали (індивідуальний план практиканта з відмітками про виконання, план-конспект одного з проведених занять).

Означені документи подаються на рецензування керівникам практики не пізніше як через 10 днів після її завершення. Керівники практики дають відзиви на звітні документи та визначають попередню оцінку.

8.3. У звіті мають бути відомості про виконання практикантом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання. Оформлюється звіт за вимогами державного стандарту до звітів з науково-дослідної роботи.

8.4. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість.

8.5. Підсумки практики обговорюються на засіданнях відділів, а загальні підсумки практики підводяться на засіданні Вченої ради ІСПП щорічно.

8.6. Поточний контроль здійснюється керівником практики впродовж проходження аспірантом педагогічної практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

8.7. Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної педагогічної діяльності аспірантів протягом конкретного періоду. Враховується рівень теоретичної підготовки, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння педагогічними вміннями й навичками, ставлення до студентів, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання.

8.8. Перевірка та оцінювання знань, умінь і практичних навичок здійснюються за 100-бальною шкалою у процесі залікового модульного

контролю. Загальна оцінка складається з оцінок за результатами сумування оцінок поточного й підсумкового модульного контролю (див. табл. 3, 4).

Таблиця 3.

Загальна шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 4.

Шкала підсумкового залікового модульного контролю

Показники	Бали
Оцінка за захист звіту про практику та демонстрацію набутих практичних знань і вмінь:	0-40
<i>Поточний контроль:</i>	
Самостійне проведення навчальних занять	0-25
Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази:	0-25
Вчасність та якість оформлення докторантом щоденника і звіту про практику:	0-10
Загальна оцінка	0-100

8.9. Залік є підсумковим модульним контролем практики. Під час заліку визначається рейтингова оцінка успішності за проведену практику.

Рейтингова залікова оцінка не повинна бути меншою від 60 балів. Вона дорівнює сумі оцінок за захист звіту про практику та демонстрацію набутих практикантом практичних знань і вмінь, а також базується на результатах поточного контролю (відвідування, повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази практики, вчасність та якість оформлення щоденника і звіту про практику (див. таблицю 4).

8.10. Предметом оцінювання якості практичної підготовки аспіранта є рівень набутих ним практичних знань і навичок, уміння вести полеміку та захищати запропоновані у звіті положення. Якість практичної підготовки аспіранта оцінюється за такими показниками поточного і підсумкового модульного контролю:

- 1) самостійне проведення навчальних занять;
- 2) повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази практики;
- 3) вчасність та якість оформлення щоденника і звіту про практику, своєчасне представлення їх на перевірку керівникові;
- 4) демонстрація набутих практичних знань і вмінь, захист звіту про практику.

8.11. Рейтингове оцінювання поточного контролю

8.11.1. Самостійне проведення навчальних занять, спостереження за заняттями викладачів та відвідування занять інших практикантів є обов'язковими, оскільки саме через цю діяльність аспірант найбільшою мірою набуває практичних знань і вмінь, накопичуючи відомості для написання звіту. В межах залікового модулю максимальна кількість балів становить 25 балів, відповідно, за кожне повноцінне заняття практикант отримує бал.

8.11.2. Повнота і якість виконання завдань практики, відгук керівника практики від бази є важливим показником процесу практичної підготовки. Максимальна оцінка становить 25 балів.

Оцінка за повноту і якість виконання завдань практики визначається, як це представлено в табл. 5.

Оцінювання повноти і якості виконання завдань практики

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
25-20	відмінно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання всіх завдань практики (плани-конспекти та інші документи)
19-11	добре	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані письмові первинні матеріали результатів виконання більшості завдань практики
10-6	задовільно	Якщо характеристика від бази практики позитивна, до заліку надані не в повному обсязі письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики
5-0	незадовільно	Якщо характеристика від бази практики негативна, до заліку не надані або частково надані письмові первинні матеріали результатів виконання завдань практики

8.11.3. Вчасність та якість оформлення практикантом щоденника і звіту про практику, своєчасне представлення їх на перевірку керівникові свідчать про сумлінність та дисциплінованість. Вони визначаються за якістю оформлення та змісту. На оцінювання цього показника відводиться максимально 10 балів, які розподіляються, як це показано в табл. 6.

Оцінювання вчасності та якості оформлення документації

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
10-8	відмінно	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст відбиває результати виконання основних завдань практики
7-5	добре	Якщо щоденник і звіт оформлені у відповідності з вимогами, а зміст не повністю відбиває результати виконання основних завдань практики
4-2	задовільно	Якщо щоденник і звіт оформлені переважно у відповідності з вимогами, а зміст приблизно відбиває результати виконання основних завдань практики
1-0	незадовільно	Якщо щоденник і звіт не відбивають результатів проходження практики або вони відсутні

8.12. Підсумковий заліковий модульний контроль

Демонстрація набутих аспірантом практичних знань і вмінь та захист звіту про практику є завершальним етапом в оцінюванні результатів його практичної підготовки. Оцінка за захист звіту про практику та демонстрацію набутих практичних знань і вмінь визначається за якістю доповіді про виконання плану практики та відповідей на запитання. Максимальна оцінка – 40 балів. Вона визначається у відповідності з даними табл. 7.

Оцінювання демонстрації набутих знань і вмінь, захисту звіту про практику

Кількість балів	Оцінка	Критерії оцінювання
40-31	відмінно	Якщо доповідь і відповіді на запитання вірні й повні
30-21	добре	Якщо доповідь недостатньо повна, а відповіді недостатньо вірні або викладені з незначними помилками
20-11	задовільно	Якщо доповідь неповна, а відповіді в основному вірні, але викладені зі значними помилками
1-0	незадовільно	Якщо доповідь не підготовлена або не розкриває суті проведеної роботи

За отриманою аспірантом загальною сумою балів поточного та підсумкового модульного контролю виставляється оцінка в залікову відомість за шкалою ECTS та національною шкалою.

ІХ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ З ПРАКТИКИ

9.1. У **щоденнику** практики (додаток 1) аспірант повинен заповнити всі розділи. Він зобов'язаний щоденно відображати виконану ним роботу в повному обсязі.

9.2. Практикант зобов'язаний оформити та передати щоденник і звіт керівнику практики від структурного підрозділу бази практики для оцінювання не пізніше як за 3 дні до заліку.

9.3. У **звіті** (додаток 2) повинні бути відображені:

- мета і завдання практики, які стояли перед аспірантом;
- коротка характеристика кафедри чи іншого навчального підрозділу, на базі якої (якого) аспірант проходив практику;
- зміст діяльності за період проходження практики;
- ступінь виконання запланованих завдань відповідно до індивідуального плану та завдань практики;
- висновки та рекомендації щодо підсумків роботи.

Звіт про практику складається індивідуально кожним аспірантом. На останній сторінці звіту ставиться дата і особистий підпис.

9.4. У **відгуку** керівника від бази практики (додаток 3) дається стисла характеристика та оцінка роботи практиканта.

9.5. Під час заліку аспірант повинен бути готовим усно відповісти на запитання щодо оформлення та змісту документації з практики.

9.6. У **плані-конспекті залікового заняття** подається необхідна інформація про його зміст, структуру та особливості проведення.

План – конспект залікового заняття

Загальні відомості: дата проведення заняття, викладач-координатор, курс.

Тема заняття.

Цілі заняття (практична, освітня, розвиваюча, виховна).

Хід заняття.

Етап заняття. Завдання етапу. Зміст етапу. Навчальний режим. Час.
Примітки.

Під час проведення заняття слід звернути увагу на наступне:

Початок заняття. Підготовка до заняття. Ознайомлення з темою, планом та конкретними завданнями. Психологічна підготовка студентів до засвоєння нового матеріалу (закріплення): актуалізація колишніх знань, повторення раніше вивченого.

Пояснення нового матеріалу. Науковість, доступність, змісту заняття.

Методичні засоби, використані на занятті:

- методи та прийоми залучення і підтримки уваги студентів, активізація діяльності, прийоми розвитку творчого мислення;
- технічні засоби та наочність на занятті, елементи індивідуалізації й диференціації навчання, колективної навчальної діяльності; поєднання роботи студентів під керівництвом викладача і практиканта зі самостійною роботою.

Студенти на занятті: ступінь їх активності, прояв допитливості, поведінка та задоволеність; прийоми попередження стомлення і підтримки працездатності студентів, які використовувалися практикантом.

Практикант на занятті: особливості його навчальних дій, вміння налагодити співпрацю зі студентами; культура поведінки та особистий приклад; спостережливість, винахідливість; обстановка в аудиторії.

Закріплення: практичні завдання, вправи, творчі педагогічні винаходи, повторення нового матеріалу.

Домашнє завдання: інструктаж, дозування, індивідуалізація.

9.7. Аналіз заняття, проведеного у межах практики здійснюється за орієнтовною схемою.

Орієнтовна схема аналізу заняття

1. Визначення правомірності формулювання цілей та завдань заняття, їх адекватність навчальному плану за певною дисципліною.

2. Встановлення рівню досягнення мети та вирішення співвіднесення зі завданнями на підґрунті використаних на занятті вправ / технік, а також відповідей студентів.

3. Визначення міри адекватності обраних методів навчання. Виявлення першопричини того, вирішено або не вирішено завдання заняття. Фіксування співвідношення різних видів практичних завдань, встановлення відповідності щодо послідовності стадій формування навичок студентів зі стадіями розвитку їх вмінь.

4. Підрахунок розподілу часу на занятті: на головну мету, на розвиток того чи іншого виду діяльності, на час мовлення практиканта та студентів тощо.

5. Визначення загальної логіки заняття (його цілеспрямованість, динамічність, зв'язність, змістовність, його виховна значущість).

6. Установлення, як здійснюється індивідуалізація навчального процесу.

7. Аналіз володіння практикантом технологією заняття: уміння надавати чітку настанову, використовувати різні організаційні форми роботи адекватні до цілей та завдань заняття, уміння зайняти роботою всіх студентів, оцінити їх роботу, використовувати прийоми виправлення помилок.

8. Оцінювання практиканта як мовного партнера (його вміння спілкуватися, тримати себе, говорити виразно, володіти голосом тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

10.1. До методичного забезпечення практики відноситься:

- Наскрізна навчальна програма практик докторів філософії з психології.
- Робоча програма з дисципліни.

XI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Каплінський, В. В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: КНТ, 2019. 225 с.
2. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навч.-метод. посіб. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с.
3. Кучинська І.О. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Зволейко Д.Г., 2020. 291 с.
4. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.
5. Мельничук Л. Б., Шкабаріна М. А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч.-метод. посіб. – Львів: «Новий Світ- 2000», 2022. – 266 с.
6. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / О.І. Федоренко, В.О. Тюріна, С.П. Гіренко, С.М. Бойко, М.О. Котелюх, П.Д. Червоний, О.В. Медведєва; за заг. ред. О.І. Федоренко. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 240 с.
7. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
8. Прищак М. Д., Залюбівська О. Б. Педагогіка, психологія та методика викладання у вищій школі :навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2020. 160 с.
9. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Івано-Франківськ, 2022. 180 с.

ДОДАТКИ

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри _____

_____. ____ . 20 __ р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня
доктора філософії Інституту соціальної та політичної психології НАПН
України у період з «__» _____ 20__ року до «__» _____ 20__ року.

№ з/п	Заплановані заходи	Термін виконання	Відмітка про виконання (власноруч)
1	2	3	4

ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
НАПН УКРАЇНИ

ЗВІТ

про виконання програми педагогічної практики здобувачів вищої освіти
ступеня доктора філософії Інституту соціальної та політичної психології
НАПН України

Аспірант: _____

Спеціальність: 053 «Психологія»

Спеціалізація: _____

Форма навчання: _____

Структурний підрозділ: _____

База практики: _____

Термін практики: з «__» _____ 20__ року до «__» _____ 20__ року

Керівник практики:

Київ – 20__

ЗМІСТ

Загальний звіт про асистентську педагогічну практику	3
Індивідуальний план/щоденник практики.....	8
План-конспект практичного заняття.....	12
План семінарського заняття	25
Відгук-характеристика керівника практики.....	30

